

Diogelwch Personol

Lefel Mynediad 1 – Lefel 2

Sgiliau Bywyd a Gwaith
Cynnwys yr Uned

Cynnwys

Nod yr Uned	3
Unedau gan Sefydliadau Dyfarnu Eraill.....	3
Dogfennaeth y Gymhwyster	3
Cynnydd ar draws lefelau	4
Gofynion Cyflenwi	6
Dull Asesu	8
Lefel Mynediad 1	9
Lefel Mynediad 2	10
Lefel Mynediad 3	11
Lefel 1	12
Lefel 2	13
Cynnwys yr Uned	14
Lefel mynediad 1	14
Lefel mynediad 2	17
Lefel mynediad 3	20
Lefel 1	24
Lefel 2	28

Nod yr Uned

Mae'r uned hon yn rhan o'r cymwysterau Sgiliau Bywyd, Sgiliau Gwaith, a Sgiliau Bywyd a Gwaith, sydd ar gael ar Lefel Mynediad 1–3, Lefel 1 a Lefel 2 i gefnogi Cwricwlwm i Gymru 14-16.

Mae cyfres o unedau Diogelwch Personol wedi'i dylunio i ddatblygu dealltwriaeth dysgwyr o ddiogelwch personol gartref, yn y gymuned a'r byd ehangach, ac i ddatblygu a gweithredu strategaethau ymarferol neu gamau cadarnhaol i amddiffyneu hunain ac eraill.

Unedau gan Sefydliadau Dyfarnu Eraill

Dim ond unedau sy'n rhan o gymwysterau cymeradwy Sgiliau Bywyd, Sgiliau Gwaith, a Sgiliau Bywyd a Gwaith Open Awards a all gyfrannu at gyflawni'r cymhwyster hwn.

Ni all unedau sydd wedi'u hardystio gan Sefydliadau Dyfarnu eraill, neu unedau a gymerwyd o gymwysterau Open Awards eraill, gyfrannu at gyflawni'r cymhwyster hwn. Mae'r gofyniad hwn yn berthnasol ar draws cymwysterau o bob lefel a maint.

Dogfennaeth y Gymhwyster

Mae Manyleb yr Uned hon yn ddogfen orfodol ac rhaid ei darllen a'i chymhwyso ochr yn ochr â'r Canllaw Cymwysterau perthnasol (penodol i lefel) a Llawlyfr Darparwr Open Awards.

Cynnydd ar draws lefelau

Mae'r gyfres hon o unedau wedi'i dylunio ar gyfer dysgwyr o Lefel Mynediad 1 – Lefel 2. Gall dysgwyr symud ymlaen drwy'r lefelau drwy gydol eu taith addysg, neu ddechrau ar lefel uwch yn briodol i'w lefel dysgu, eu targedau addysg a'u dyheadau.

Mae'r tabl isod yn crynhoi'r meysydd dysgu sydd wedi'u cynnwys yn yr unedau a sut y caiff y rhain eu trin ar bob lefel.

Cysyniad	E1	E2	E3	L1	L2
Ymwybyddiaeth o ddiogelwch	Adnabod sefyllfaoedd diogel ac anniogel mewn amgylcheddau cyfarwydd	Adnabod risgiau a gweithdrefnau diogelwch sylfaenol gartref	Adnabod risgiau mewn cyd-destunau cartref a chymunedol	Disgrifio gwiriadau a gweithdrefnau diogelwch arferol	Dadansoddi achosion damweiniau a methiannau diogelwch
Ymateb i risg	Dilyn cyfarwyddiadau diogelwch syml	Dangos ymatebion diogel i beryglon	Gweithredu strategaethau i reoli risgiau	Gweithredu gweithdrefnau diogelwch mewn cyd-destunau ymarferol	Arddangos gweithdrefnau i atal niwed mewn senarios cymhleth
Ceisio cymorth	Nodi oedolyn dibynadwy	Adnabod ffynonellau cymorth gartref a yn y gymuned	Adnabod pryd a sut i ofyn am gymorth	Adolygu dulliau ar gyfer galw am gymorth	Gwerthuso a dewis strategaethau cyfathrebu priodol
Diogelwch personol yn y gymuned	Adnabod ymddygiadau diogel sylfaenol	Adnabod strategaethau ar gyfer cadw'n ddiogel mewn mannau cyhoeddus	Gweithredu strategaethau wrth deithio neu mewn mannau cyhoeddus	Cynhyrchu canllawiau ar gyfer ymddygiad diogel mewn cyd-destunau cyhoeddus	Asesu ac addasu strategaethau diogelwch ar gyfer cyd-destunau anghyfarwydd
Cefnogi eraill	Cymryd rhan mewn gweithredoedd diogelwch syml	Cymryd cam sylfaenol i gefnogi eraill	Gweithredu i gefnogi diogelwch eraill	Cyfrannu at gynllunio diogelwch i eraill	Dangos tystiolaeth o gyfranogiad at ganlyniadau

					diogelwch cadarnhaol
Diogelwch digidol	— (goblygedig yn unig)	Adnabod ac adrodd risgiau ar-lein sylfaenol	Adnabod a gweithredu strategaethau diogelwch ar- lein	Gweithredu arferion a ymatebion digidol diogel	Dadansoddi ac ymateb i risgiau diogelwch ar- lein cymhleth
Cyfathrebu a gwneud penderfyniadau	Nodi dewisiadau syml (e.e. dweud na)	Dewis camau diogelwch priodol	Arddangos ymatebion i sefyllfaoedd	Cyfleu camau diogelwch priodol	Datblygu a chyfiawnhau strategaethau cyfathrebu

Gofynion Cyflenwi

Cyn darparu, rhaid bod gan ddarparwyr Gynllun Darparu ac Asesu cymeradwy sy'n mapio addysgu, dysgu ac asesu i'r holl feini prawf asesu (sy'n benodol i'r lefel) ym Manyleb yr Uned hon.

Disgwylir i ddarparwyr gynllunio a chyflwyno gweithgareddau dysgu ac asesu o fewn cyfleusterau safonol ysgolion/ colegau/darparwyr hyfforddiant. Dylai'r uned hon fod yn hygyrch ac yn gyraeddadwy heb fod angen seilwaith arbenigol, adnoddau drud neu amodau mynediad cyfyngol.

Adnoddau Staff

Rhaid i ddarparwyr sicrhau bod athrawon cymwys a phrofiadol ar gael i gyflwyno ac asesu'r uned hon.

Rhaid i staff dosbarthu:

- Cael gwybodaeth a dealltwriaeth o ddiogelwch personol, gan gynnwys diogelwch yn y cartref, yn y gymuned ac ar-lein, sy'n briodol i lefel y ddarpariaeth.
- gallu cefnogi dysgwyr i ddatblygu sgiliau diogelwch ymarferol, gan gynnwys ymateb i risgiau a chymryd rhan mewn senarios efelychiedig neu fywyd go iawn
- deall gofynion diogelu a gwybod sut i ymateb yn briodol i ddatgeliadau neu bryderon dysgwyr

Dylid cefnogi'r ddarpariaeth drwy:

- staff sy'n gallu hwyluso trafodaeth am bynciau a allai fod yn sensitif (e.e. bwlio, sefyllfaoedd anniogel, argyfyngau) mewn modd diogel a chefnogol
- staff sy'n gallu modelu ymddygiadau diogel ac atgyfnerthu gwneud penderfyniadau cadarnhaol
- mynediad at staff sydd â gwybodaeth cymorth cyntaf neu hyfforddiant diogelwch sylfaenol lle mae dangosiadau ymarferol yn cael eu cynnwys

Dylai fod gan staff dosbarthu gymhwyster addysgu neu hyfforddi cydnabyddedig, neu fod yn gweithio tuag ato, lle mae hyn yn ofyniad gan y darparwr.

Adnoddau Corfforol

Rhaid i ddarparwyr sicrhau bod adnoddau addas a digonol ar gael i gyflwyno ac asesu'r uned hon. Dylai hyn o leiaf gynnwys:

Amgylchedd Dysgu

- amgylchedd dysgu diogel, cynhwysol a chaiff ei reoli'n dda sy'n cefnogi trafodaeth, gweithgaredd ymarferol a dysgu seiliedig ar senarios
- digon o le i gynnal arddangosiadau ymarferol a gweithgareddau grŵp yn ddiogel

Deunydd Dysgu ac Addysgu

- cynlluniau gwersiau a deunydd sesiynau strwythuredig i gefnogi darpariaeth gyson
- Deunydd gweithgaredd a thaflenni i ddysgwyr i gefnogi dealltwriaeth, myfyrio a thrafodaeth
- deunydd sy'n seiliedig ar senarios (e.e. peryglon yn y cartref, senarios cymunedol, senarios diogelwch ar-lein) i gefnogi dysgu cymhwysol
- cymhorthion dysgu gweledol (e.e. sleidiau, diagramau, symbolau) i gefnogi hygyrchedd ac ymgysylltiad
- cardiau cymorth neu arwyddion gweledol (e.e. symbolau diogelwch, "stop/na/cymorth") i gefnogi dysgwyr ar lefel is

Offer

- offer cyflwyno, e.e. taflunydd neu sgrin ryngweithiol
- mynediad i gyfrifiadur neu liniadur ar gyfer adnoddau digidol

Adnoddau Arddangos Diogelwch (yn briodol i'r lefel)

- eitemau cartref i adnabod peryglon, e.e. offer wedi'i ddatgysylltu, ceblau, cynwysyddion (wedi'u glanhau ac yn ddiogel i'w defnyddio)
- offer diogelwch sylfaenol, e.e. arddangosydd larwm mwg, arwyddion, dangosyddion peryglon
- deunydd hyfforddiant cymorth cyntaf an-glinigol, e.e. rhwymedd, slingiau, padiau hyfforddi
- offer sylfaenol ar gyfer arddangos defnydd diogel (lle bo'n berthnasol)
- offer amddiffynnol personol (PPE) at ddibenion arddangos, e.e. menig, sbectol amddiffynnol

Gofynion Mynediad

Nid oes angen unrhyw ddysgu na chymwysterau blaenorol ar ddysgwyr ar gyfer unrhyw un o'r unedau yn y gyfres hon. Fodd bynnag, wrth i lefel cymhlethdod yr iaith gynyddu drwy'r lefelau, rhaid i'r darparwr gwblhau asesiadau cychwynnol cadarn i sicrhau bod y dysgwr yn gallu cael mynediad at y cynnwys ar y lefel y maent yn dechrau arni.

Dull Asesu

Mae'r gyfres hon o unedau wedi'i dylunio i'w hasesu drwy dasgau a gweithgareddau asesu a ddyluniwyd gan y darparwr.

Rhaid i ddarparwyr gynnal gwiriad cyni'rasediad ddigwydd, i gadarnhau bod y tasgau'n cwmpasu'r holl feini prawf asesu a'u bod yn briodol i'r lefel.

Rhaid bodloni'r holl feini prawf asesu'n llawn er mwyn i'r dysgwr dderbyn marc 'pas'. Ni ellir gwneud unrhyw ddyfarniad rhannol os na chaiff unrhyw feini prawf asesu eu bodloni.

Mae'n ofynnol i ddysgwyr gasglu tystiolaeth mewn portffolio o dystiolaeth. Gellir cyflwyno hwn yn ddigidol (e.e. drwy system e-bortffolio) neu ar bapur, fel y bo'n briodol i'r dysgwr unigol. Lle bynnag y bo modd, anogir e-bortffolios.

Rhaid i aseswyr asesu'r dystiolaeth a gasglwyd gan y dysgwr yn erbyn meini prawf asesu'r uned i benderfynu a yw pob un wedi'i fodloni'n llawn ai peidio. Mae pob penderfyniad asesu yn destun i sicrhau ansawdd mewnol (IQA) gan y darparwr a sicrhau ansawdd allanol (EQA) gan Open Awards cyn i'r canlyniad gael ei gadarnhau.

Penderfynwyd bod y mathau canlynol o dasgau asesu yn addas ar gyfer yr uned hon ar bob lefel.

Lefel Mynediad 1

Dylai asesiad o Ddiogelwch Personol ar Lefel Mynediad 1 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreifftiau o Dasgau
Paru	Mae dysgwyr yn paru delweddau o leoedd diogel (e.e. ystafell ddosbarth, ardal ddiogel yn y maes chwarae) â'r label cywir.
Dewis Lluniau	Mae dysgwyr yn dewis delweddau sy'n dangos gweithgareddau anniogel (e.e. rhedeg dan do, llawr gwlyb).
Pwyntio / Adnabod	Mae dysgwyr yn adnabod oedolyn dibynadwy o luniau neu symbolau.
Ymateb Lafar Syml	Mae dysgwyr yn nodi ffordd o fod yn ofalus (e.e. cerdded, eistedd yn iawn).
Trefnu	Mae dysgwyr yn dosbarthu delweddau i gategorïau diogel ac anniogel.
Cymryd Rhan gyda Chefnogaeth	Mae dysgwyr yn dilyn cyfarwyddiad diogelwch syml (e.e. stopio, symud i ardal ddiogel).
Arddangos	Mae dysgwyr yn dangos ffordd o ddweud na (e.e. ysgwyd pen, dweud "na", symud i ffwrdd).
Trafodaeth Syml (gyda Chefnogaeth)	Mae dysgwyr yn cymryd rhan mewn trafodaeth â chymorth ynghylch pwy sy'n eu helpu i gadw'n ddiogel.

Lefel Mynediad 2

Dylai asesiad o Ddiogelwch Personol ar Lefel Mynediad 2 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreifftiau o Dasgau
Paru / Dewis	Mae dysgwyr yn paru sefyllfaoedd brys â'r camau cymorth priodol (e.e. ffonio'r gwasanaethau brys, dweud wrth oedolyn).
Rhestru / Adnabod	Mae dysgwyr yn nodi risgiau sy'n gysylltiedig â pheryglon yn y cartref (e.e. tân, gwrthrychau miniog).
Arddangos	Mae dysgwyr yn dangos ymateb diogel i berygl (e.e. sychu gollyngiad, diffodd dyfais).
Dosbarthu / Categorioidio	Mae dysgwyr yn trefnu cyfathrebu yn ddiogel neu'n annïogel gyda dieithriad.
Tasgau Adnabod	Mae dysgwyr yn nodi lle i gael cymorth yn y gymuned (e. yr heddlu, staff siop).
Ymatebion yn Seiliedig ar Senario	Mae dysgwyr yn dewis gweithredoedd pan fyddant yn teimlo'n anghyfforddus yn y cyhoedd.
Ymateb Lafar/Ysgrifenedig Byr	Mae dysgwyr yn defnyddio gwybodaeth bersonol i gysylltu ag oedolyn dibynadwy.
Tasg Diogelwch Digidol	Mae dysgwyr yn nodi risg ar-lein ac yn nodi sut i'w hadrodd.
Cyfranogiad Sylfaenol	Mae dysgwyr yn cyflawni gweithred i gefnogi diogelwch eraill (e.e. rhoi gwybod i oedolyn).

Lefel Mynediad 3

Dylai asesiad o Ddiogelwch Personol ar Lefel Mynediad 3 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreiffiau o Dasgau
Paru / Dewis	Mae dysgwyr yn paru sefyllfaoedd brys â'r camau cymorth priodol (e.e. ffonio'r gwasanaethau brys, dweud wrth oedolyn).
Rhestru / Adnabod	Mae dysgwyr yn nodi risgiau sy'n gysylltiedig â pheryglon yn y cartref (e.e. tân, gwrthrychau miniog).
Arddangos	Mae dysgwyr yn dangos ymateb diogel i berygl (e.e. sychu gollyngiad, diffodd dyfais).
Dosbarthu / Categorioidio	Mae dysgwyr yn trefnu cyfathrebu yn ddiogel neu'n annïogel gyda dieithriad.
Tasgau Adnabod	Mae dysgwyr yn nodi lle i gael cymorth yn y gymuned (e. yr heddlu, staff siop).
Ymatebion yn Seiliedig ar Senario	Mae dysgwyr yn dewis gweithredoedd pan fyddant yn teimlo'n anghyfforddus yn y cyhoedd.
Ymateb Lafar/Ysgrifenedig Byr	Mae dysgwyr yn defnyddio gwybodaeth bersonol i gysylltu ag oedolyn dibynadwy.
Tasg Diogelwch Digidol	Mae dysgwyr yn nodi risg ar-lein ac yn nodi sut i'w hadrodd.
Cyfranogiad Sylfaenol	Mae dysgwyr yn cyflawni gweithred i gefnogi diogelwch eraill (e.e. rhoi gwybod i oedolyn).

Lefel 1

Dylai Asesiad o Ddiogelwch Personol ar Lefel 1 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreifftiau o Dasgau
Tasg Ysgrifenedig Strwythuredig	Mae dysgwyr yn disgrifio gwiriadau diogelwch arferol mewn amgylchedd cyfarwydd.
Tasg Ddilyniant	Mae dysgwyr yn amlinellu camau ar gyfer ymateb i sefyllfaoedd brys.
Arddangosiad Ymarferol	Mae dysgwyr yn cymhwyso gweithdrefnau diogelwch wrth ddefnyddio offer neu gyfarpar.
Tasg sy'n Seiliedig ar Senario	Mae dysgwyr yn nodi camau i gynyddu diogelwch personol mewn mannau cyhoeddus.
Tasg Adolygu	Mae dysgwyr yn adolygu dulliau gwahanol o alw am gymorth mewn amgylcheddau anghyfarwydd.
Creu Cynnyrch	Mae dysgwyr yn cynhyrchu canllawiau ar gyfer teithio'n ddiogel (e.e. poster, rhestr wirio).
Tasg Restrú	Rhestru peryglon rhannu gwybodaeth bersonol ar-lein.
Arddangos / Chwarae Rôl	Mae dysgwyr yn dangos ymatebion i gyswllt digidol annymunol.
Tasg Grŵp	Mae dysgwyr yn cyfrannu at gynllun diogelwch neu lesiant ar gyfer eu cyfoedion.
Myfyrio	Mae dysgwyr yn myfyrio ar sut mae eu gweithredoedd yn cefnogi diogelwch.

Lefel 2

Dylai Asesiad o Ddiogelwch Personol ar Lefel 2 gynnwys:

Math o Asesiad	Enghreifftiau o Dasgau
Tasg Ysgrifenedig Strwythuredig	Mae dysgwyr yn disgrifio gwiriadau diogelwch arferol mewn amgylchedd cyfarwydd.
Tasg Ddilyniant	Mae dysgwyr yn amlinellu camau ar gyfer ymateb i sefyllfaoedd brys.
Arddangosiad Ymarferol	Mae dysgwyr yn cymhwyso gweithdrefnau diogelwch wrth ddefnyddio offer neu gyfarpar.
Tasg sy'n Seiliedig ar Senario	Mae dysgwyr yn nodi camau i gynyddu diogelwch personol mewn mannau cyhoeddus.
Tasg Adolygu	Mae dysgwyr yn adolygu dulliau gwahanol o alw am gymorth mewn amgylcheddau anghyfarwydd.
Creu Cynnyrch	Mae dysgwyr yn cynhyrchu canllawiau ar gyfer teithio'n ddiogel (e.e. poster, rhestr wirio).
Tasg Restrú	Rhestru peryglon rhannu gwybodaeth bersonol ar-lein.
Arddangos / Chwarae Rôl	Mae dysgwyr yn dangos ymatebion i gyswllt digidol annymunol.
Tasg Grŵp	Mae dysgwyr yn cyfrannu at gynllun diogelwch neu lesiant ar gyfer eu cyfoedion.
Myfyrio	Mae dysgwyr yn myfyrio ar sut mae eu gweithredoedd yn cefnogi diogelwch.

Cynnwys yr Uned

Lefel Mynediad 1

Teitl yr Uned: Diogelwch Personol

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM121

Lefel: Lefel Mynediad 1

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: Datblygu dealltwriaeth dysgwyr o ddiogelwch personol gartref, yn y gymuned a'r byd ehangach, a datblygu a gweithredu strategaethau ymarferol neu gamau cadarnhaol i amddiffyn eu hunain ac eraill.

Egwyddorion Cynyddu

Gallaf adnabod pwy sy'n gofalu amdanaf a phwy yw fy nheulu a fy ffrindiau. Gallaf ddangos gofal a pharch at eraill

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):		Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):	
1.	Deall rheolau diogelwch sylfaenol mewn amgylcheddau cyfarwydd	1.1	Adnabod lle diogel mewn amgylchedd cyfarwydd
		1.2	Adnabod peth neu weithgaredd anniogel mewn amgylchedd cyfarwydd
2.	Adnabod sut i ddefnyddio gweithredoedd diogelwch sylfaenol	2.1	Rhoi enw oedolyn dibynadwy y gallant ofyn am gymorth
		2.2	Nodi ffordd syml o fod yn ofalus yn yr ystafell ddosbarth neu yn yr ysgol
3.	Gallu dilyn gweithdrefnau diogelwch syml	3.1	Cymryd rhan mewn gweithred ddiogelwch syml
		3.2	Nodi ffordd o ddweud na i weithred anniogel

Cynnwys dangosol

Deilliant Dysgu 1	AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr adnabod lle diogel mewn amgylchedd cyfarwydd e.e. • yr ystafell ddosbarth • y neuadd fwyta • y parth diogel dynodedig yn y maes chwarae • eistedd ger yr athro, eu cartref. AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr adnabod peth neu weithgaredd anniogel mewn amgylchedd cyfarwydd e.e. arwydd llawr gwlyb.
Deilliant Dysgu 2	AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr nodi enw un oedolyn dibynadwy y gallant ofyn am gymorth, e.e. • athro (rhaid rhoi'r enw) • rhiant/gofalwr (rhaid rhoi'r enw) • cynorthwydd addysgu penodol • aelod penodol o'r teulu. AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr nodi ffordd syml o fod yn ofalus yn yr ystafell ddosbarth/ysgol, gartref neu yn y gymuned e.e. • eistedd i lawr • cerdded yn araf • cadw dwylo a thraed i chi'ch hun • defnyddio siswrn gyda'r athro yn unig • rhoi pethau'n ôl yn y lle iawn.
Deilliant Dysgu 3	AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr gymryd rhan mewn gweithred ddiogelwch syml pan ofynnir iddynt e.e. • stopio pan fydd athro yn dweud 'stop' • symud yn ofalus i ardal ddynodedig yn ystod ymarfer argyfwng (ymarfer tân) • gwisgo fest uwch-welededd ar gyfer taith awyr agored • rhoi sbwriel yn y bin. AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr nodi ffordd o ddweud 'na' i weithred anniogel e.e. • ysgwyd y pen • codi llaw • dweud y gair 'na' • symud i ffwrdd o'r sefyllfa.

Maes Profiad Dysgu	Iechyd a Lles
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae perthnasoedd iach yn hanfodol i'n lles. Mae ein penderfyniadau'n effeithio ar ansawdd ein bywydau a bywydau eraill.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 4 - Unigolion iach, hyderus, sy'n barod i arwain bywydau boddhaus fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd a Digidol
Sgiliau Cyfannol	Effeithiolrwydd personol
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Yn helpu dysgwyr i feithrin y sgiliau sydd eu hangen i gadw eu hunain ac eraill yn ddiogel, sy'n cefnogi cyfranogiad hirdymor mewn dysgu, cyflogaeth, a bywyd cymunedol

Themâu Trawsbynciol Perthnasol	
Thema	Rhesymeg
Hawliau dynol	Yn helpu dysgwyr i ddeall ac arfer eu hawl i ddiogelwch, amddiffyniad ac urddas yn eu cartrefi, cymunedau a gofodau ar-lein. Drwy ddatblygu'r wybodaeth a'r sgiliau ymarferol i adnabod risgiau, ceisio help, gweithredu'n gyfrifol, ac amddiffyn eu hunain a phobl eraill.

Lefel Mynediad 2

Teitl yr Uned: Diogelwch Personol

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM122

Lefel: Lefel Mynediad 2

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: Datblygu dealltwriaeth dysgwyr o ddiogelwch personol gartref, yn y gymuned a'r byd ehangach, a datblygu a gweithredu strategaethau ymarferol neu gamau cadarnhaol i amddiffyn eu hunain ac eraill.

Egwyddorion Cynyddu

Cam cynnydd 2 - Rwy'n gallu cydnabod bod yna wahanol fathau o berthnasoedd y tu hwnt i fy nheulu a ffrindiau.

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
1. Deall risgiau cyffredin a gweithdrefnau diogelwch gartref	1.1 Nodi'r gweithdrefnau i gael help mewn argyfwng gartref
	1.2 Risgiau cyflwr sy'n gysylltiedig â pheryglon yn y cartref
	1.3 Dangos ffordd ddiogel o ymdrin â pherygl
2. Adnabod strategaethau ar gyfer cadw'n ddiogel yn y gymuned leol	2.1 Adnabod strategaethau ar gyfer cyfathrebu'n ddiogel â dieithriaid
	2.2 Adnabod ble i gael cymorth yn y gymuned
	2.3 Rhoi enghreifftiau o gamau i'w cymryd os ydych yn teimlo'n anghyfforddus mewn mannau cyhoeddus
3. Gallu defnyddio sgiliau diogelwch personol yn y byd ehangach	3.1 Defnyddio gwybodaeth bersonol i gysylltu ag oedolyn dibynadwy
	3.2 Adnabod risgiau ar-lein
	3.3 Gwneud gweithred i gefnogi diogelwch pobl eraill

Cynnwys Dangosol

Deilliant Dysgu 1 AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr nodi dau weithdrefn ar gyfer cael cymorth mewn argyfwng gartref e.e.

- ffonio'r rhif argyfwng (999)
- dweud wrth oedolyn dibynadwy, gan ddefnyddio larwm
- gan ddilyn cynllun dianc rhag tân hysbys)

AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr nodi dau risg sy'n gysylltiedig â pheryglon cyffredin yn y cartref e.e.

- perygl tân o adael y popty/tostiwr ymlaen
- perygl trychiadau wrth ddefnyddio teclyn miniog yn anghywir
- perygl o gwmpo o sefyll ar ddodrefn ansefydlog
- perygl gwenwyno o gamddefnyddio cynhyrchion glanhau/meddyginiaeth).

A.C. 1.3 Rhaid i ddysgwyr ddangos ffordd ddiogel o ymdrin â pherygl penodol e.e.

- Sychu ar ollyngiad hylif bach yn ddiogel
- yn dangos storio cywir gwrthrych miniog
- diffodd dyfais drydanol drwy soced y wal.

Deilliant Dysgu 2 AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr gydnabod o leiaf ddwy strategaeth ar gyfer cyfathrebu'n ddiogel â dieithriaid e.e.

- dweud 'Na' yn glir, gan wybod i beidio â derbyn anrhegion/taith
- cadw pellter diogel
- symud i ardal gyhoeddus/prysur
- cerdded i ffwrdd.

AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr roi o leiaf dau enghraifft o ble i gael cymorth gan weithiwr proffesiynol yn y gymuned e.

- nodi lleoliad/arwyddion ar gyfer yr Orsaf Heddlu
- y Gorsaf Dân
- ysbyty neu glinig adnabyddus
- swyddfa/derbynfa ysgol
- desg staff llyfrgell.

AC 2.3 Rhaid i ddysgwyr roi o leiaf dau enghraifft o gamau i'w cymryd os byddant yn teimlo'n anghyfforddus yn y cyhoedd e.e.

- croesi'r ffordd
- cerdded yn gyflym i le/siop ddiogel hysbys a gofyn am gymorth
- defnyddio ffôn i gysylltu â rhywun dibynadwy

	ymuno â grŵp o bobl, aros yn effro a bwrw golwg o'ch cwrpas).
Deilliant Dysgu 3	AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr ddefnyddio gwybodaeth bersonol gywir i gysylltu ag oedolyn dibynadwy e.e. - dweud neu ysgrifennu enw a rhif ffôn personol, neu rif ffôn/cyfeiriad rhiant/gwarcheidwad - defnyddio cyswllt a raglenwyd ar ddyfais. AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr gymryd rhan wrth nodi risgiau ar-lein e.e. - adnabod bod rhannu llun o'u hwyneb/iwisg ysgol yn risg - yn datgan/nodi y byddent yn dweud wrth riant/athro/oedolyn dibynadwy am neges annymunol neu ddelwedd ofidus ar-lein. AC 3.3 Rhaid i ddysgwyr gwblhau gweithred i gefnogi diogelwch eraill mewn senario penodol e.e. - dweud wrth athro bod myfyriwr arall yn edrych yn bryderus - arwain cyd-ddisgybl yn ysgafn i ffwrdd o rwstr hysbys - dod o hyd i oedolyn cymwys mewn senario sefyllfa argyfwng.

Maes Profiad Dysgu	Iechyd a Lles
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae perthnasoedd iach yn hanfodol i'n lles. Mae ein penderfyniadau'n effeithio ar ansawdd ein bywydau a bywydau eraill.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 4 - Unigolion iach, hyderus, sy'n barod i arwain bywydau boddhaus fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd a Digidol
Sgiliau Cyfannol	Effeithiolrwydd personol
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Yn helpu dysgwyr i feithrin y sgiliau sydd eu hangen i gadw eu hunain ac eraill yn ddiogel, sy'n cefnogi cyfranogiad hirdymor mewn dysgu, cyflogaeth, a bywyd cymunedol

Themâu Trawsbynciol Perthnasol	
Thema	Rhesymeg
Hawliau dynol	Yn helpu dysgwyr i ddeall ac arfer eu hawl i ddiogelwch, amddiffyniad ac urddas yn eu cartrefi, cymunedau a gofodau ar-lein. Drwy ddatblygu'r wybodaeth a'r sgiliau ymarferol i adnabod risgiau, ceisio help, gweithredu'n gyfrifol, ac amddiffyn eu hunain a phobl eraill.

Lefel <ynediad 3

Teitl yr Uned: Diogelwch Personol

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM123

Lefel: Lefel Mynediad 3

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: Datblygu dealltwriaeth dysgwyr o ddiogelwch personol gartref, yn y gymuned a'r byd ehangach, a datblygu a gweithredu strategaethau ymarferol neu gamau cadarnhaol i amddiffyn eu hunain ac eraill.

Egwyddorion Cynyddu
Cam Cynnydd 3 - Gallaf ddeall bod gwahaniaethau o fewn mathau o berthnasoedd a bod perthnasoedd yn newid dros amser.

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
1. Deall risgiau posibl i ddiogelwch personol	1.1 Adnabod risgiau posibl i ddiogelwch personol gartref
	1.2 Adnabod risgiau posibl i ddiogelwch personol yn y gymuned
	1.3 Adnabod gwahanol ffurfiau o fwlio
2. Gallu adnabod strategaethau cadarnhaol i reoli diogelwch	2.1 Esbonio camau i gadw'n ddiogel gartref
	2.2 Rhoi enghreifftiau o aros yn ddiogel wrth deithio neu yn y gymuned
	2.3 Adnabod pryd a sut i ofyn am gymorth
	2.4 Strategaethau'r wladwriaeth i hyrwyddo diogelwch ar-lein
3. Gallu cymhwyso strategaethau diogelwch	3.1 Dangos ffordd gadarnhaol o reoli sefyllfa anodd
	3.2 Cymryd rhan mewn gwiriad diogelwch strwythuredig
	3.3 Cofnodi a rhoi gwybod am bryder diogelwch

Cynnwys Dangosol

Deilliant Dysgu 1 AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf ddau risg bosibl i ddiogelwch personol gartref e.e.

- tân
- peryglon trydanol
- sgaldiad/llosgiad yn y gegin
- llithro/baglu
- peryglon gan ymwelwyr dieithr
- risgiau sy'n gysylltiedig â chynhyrchion meddyginiaeth/glanhau
- peryglon bod ar eich pen eich hun.

AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf ddau risg bosibl i ddiogelwch personol yn y gymuned e.e.

- diogelwch ffordd (croesi, beicio)
- lleoedd tywyll/anghyfarwydd
- ymddygiad gwrthgymdeithasol
- risgiau wrth ryngweithio â dieithriaid
- diogelwch dŵr (camlesi, afonydd)
- peryglon o amgylch safleoedd adeiladu.

A.C. 1.3 Rhaid i ddysgwyr gydnabod dau ffurf wahanol o fwlio, gan gynnwys enghraifft ar-lein e.e.

- llafar
- corfforol
- gwahanu cymdeithasol
- seicolegol
- seiberfwlio (negeseuon cas, lledaenu sibrydion ar-lein, rhannu delweddau di-eisiau)
- aflonyddu
- gwahaniaethu.

Deilliant Dysgu 2 AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr nodi dau gam cadarnhaol i gadw'n ddiogel gartref e.e.

- cau/cloi drysau a ffenestri
- cael cynllun dianc rhag tân
- peidio â rhoi gwybodaeth bersonol ar-lein
- gwirio gyda rhiant/gofalwr cyn agor y drws i ddieithryn
- defnyddio arferion gwefru diogel ar gyfer dyfeisiau.

AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr roi dau enghraifft o sut i fod yn ddiogel wrth ddefnyddio trafnidiaeth gyhoeddus neu wrth gerdded yn y gymuned e.e.

- cynllunio llwybr
- cerdded gyda ffrind
- aros mewn mannau golau
- cadw ffonau/eiddo gwerthfawr allan o olwg
- eistedd mewn cerbydau gyda phobl eraill/CCTV ar drafnidiaeth gyhoeddus
- gwisgo dillad gweladwy wrth feicio/cerdded yn y nos.

AC 2.3 Rhaid i ddysgwyr nodi dau enghraifft o bob un o pryd a sut i geisio help gan eraill e.e.

Pryd i geisio cymorth:

- wrth deimlo'n anniogel
- pan fod rhywun arall mewn perygl
- wrth gael eich bwlio.

Sut i ofyn am gymorth:

- dweud wrth oedolyn dibynadwy (athro, rhiant, perthynas)
- defnyddio gwasanaethau brys (999/111)
- defnyddio geiriau diogel
- gwybod am leoedd diogel dynodedig.

AC 2.4 Rhaid i ddysgwyr nodi o leiaf dwy strategaeth i hyrwyddo diogelwch ar-lein e.e.

- creu cyfrineiriau cryf
- bod yn ofalus ynglŷn â pha wybodaeth/lluniau sy'n cael eu rhannu
- gwirio gosodiadau preifatrwydd
- rhwystro/adrodd pobl sy'n sarhaus
- peidio â chyfarfod â rhywun o'r wen heb oedolyn dibynadwy.

Deilliant
Dysgu 3 AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr ddangos dau ffordd gadarnhaol o reoli sefyllfa anodd gyda pherson arall e.e.

- dweud 'na' yn glir
- cerdded i ffwrdd
- defnyddio iaith y corff tawel
- chwilio am gyfryngwr/oedolyn dibynadwy
- defnyddio gwrando'n weithredol
- defnyddio datganiadau 'Rwy'n teimlo...'

Gall tystiolaeth ddigwydd yn naturiol neu drwy dasgau efelychiedig.

AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr gymryd rhan mewn tasgau strwythuredig i wirio am ddiogelwch mewn amgylchedd cyfarwydd e.e.

- cynnal gwiriad diogelwch sydyn ac anffurfiol mewn ystafell ddosbarth neu ardal gyffredin yn yr ysgol am beryglon (wifrau yn llusgo, allfeydd wedi'u rhwystro, gollyngiadau heb eu marcio)
- adnabod lleoliad larwm tân/phecyn cymorth cyntaf.

AC 3.3 Rhaid i ddysgwyr ddefnyddio dull priodol i gofnodi ac adrodd pryder diogelwch e.e.

- ysgrifennu'r amser/dyddiad/lleoliad/disgrifiad o bryder diogelwch
- dangos sut i ddefnyddio system adrodd yr ysgol (e.e. ffurflen adroddiad bugeiliol, dweud wrth aelod staff dynodedig)
- dangos sut i adrodd bwlio ar-lein.

Maes Profiad Dysgu	Iechyd a Lles
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae perthnasoedd iach yn hanfodol i'n lles. Mae ein penderfyniadau'n effeithio ar ansawdd ein bywydau a bywydau eraill.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 4 - Unigolion iach, hyderus, sy'n barod i arwain bywydau boddhaus fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd a Digidol
Sgiliau Cyfannol	Effeithiolrwydd personol
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Yn helpu dysgwyr i feithrin y sgiliau sydd eu hangen i gadw eu hunain ac eraill yn ddiogel, sy'n cefnogi cyfranogiad hirdymor mewn dysgu, cyflogaeth, a bywyd cymunedol

Themâu Trawsbynciol Perthnasol	
Thema	Rhesymeg
Hawliau dynol	Yn helpu dysgwyr i ddeall ac arfer eu hawl i ddiogelwch, amddiffyniad ac urddas yn eu cartrefi, cymunedau a gofodau ar-lein. Drwy ddatblygu'r wybodaeth a'r sgiliau ymarferol i adnabod risgiau, ceisio help, gweithredu'n gyfrifol, ac amddiffyn eu hunain a phobl eraill.

Lefel 1

Teitl yr Uned: Diogelwch Personol

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM124

Lefel: Un (1)

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: Datblygu dealltwriaeth dysgwyr o ddiogelwch personol gartref, yn y gymuned a'r byd ehangach, a datblygu a gweithredu strategaethau ymarferol neu gamau cadarnhaol i amddiffyn eu hunain ac eraill.

Egwyddorion Cynyddu			
Cam cynnydd 4 - Gallaf ddangos ymwybyddiaeth gynyddol o natur gymhleth perthnasoedd			
Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):		Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):	
1.	Deall gweithdrefnau diogelwch	1.1	Disgrifio'r gwiriadau diogelwch arferol
		1.2	Amlinellu camau ar gyfer ymateb i argyfyngau
		1.3	Defnyddio gweithdrefn ddiogelwch wrth ddefnyddio offer neu gyfarpar
2.	Deall strategaethau ar gyfer diogelwch yn y gymuned	2.1	Esbonio camau i gynyddu diogelwch personol
		2.2	Adolygu dulliau ar gyfer galw am gymorth
		2.3	Cynhyrchu canllawiau ar deithio'n ddiogel
3.	Gallu cymhwyso diogelwch digidol a rhyngpersonol	3.1	Esbonio'r risgiau o rannu gwybodaeth bersonol ar-lein
		3.2	Esbonio'r camau ar gyfer ymdrin â chynnwys digidol annymunol
		3.3	Cyfrannu at gynllun i hyrwyddo diogelwch i eraill

Cynnwys Dangosol

Deilliant
Dysgu 1 AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr ddisgrifio tri gwiriad diogelwch arferol sy'n ofynnol ar gyfer amgylchedd cyfarwydd e.e.

- gwirio batri larwm mwg
- gwirio dyddiadau dod i ben ar fwyd/meddyginiaeth
- diogelu ffenestri/drysau
- gwirio cynnwys y blwch cymorth cyntaf
- gwirio bod y gwifrau wedi'u tacluso'n ddiogel.

AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr amlinellu'r prif gamau o ymateb i ddau fath gwahanol o argyfwng e.e.

- tân: codi'r larwm, llwybr gwacáu, ffonio 999.
- damwain/anafiad: asesu'r lleoliad, cael cymorth, rhoi cymorth cyntaf.

A.C. 1.3 Rhaid i ddysgwyr ddefnyddio gweithdrefnau diogelwch sylfaenol wrth ddefnyddio offer neu gyfarpar, e.e.

- sicrhau bod dwylo'n sych cyn defnyddio teclyn trydanol
- gwisgo offer amddiffynnol personol (PPE) priodol fel menig/gogls ar gyfer tasg benodol
- defnyddio ysgol gam yn gywir.

Deilliant
Dysgu 2 AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr egluro o leiaf tri cham i'w cymryd i gynyddu diogelwch personol mewn mannau cyhoeddus e.e.

- cadw pethau gwerthfawr allan o olwg
- cerdded gydag hyder a phwrpas
- cadw at ardaloedd golau/prysur
- peidio â dangos ffonau arian parod/drud
- cynllunio'r llwybr adref.

AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr adolygu dau ddull gwahanol o alw am gymorth mewn lleoliad cyhoeddus anghyfarwydd e.e.

- galw 999
- defnyddio ap diogelwch personol
- mynd at weithiwr proffesiynol mewn iwnifform (Heddlu, Diogelwch, Staff Trafnidiaeth);
- mynd i mewn i sefydliad a gofyn i staff am gymorth.

AC 2.3 Rhaid i ddysgwyr gynhyrchu canllaw ar ymddygiad diogel wrth ddefnyddio trafndiaeth gyhoeddus neu deithio e.e.

- cadw bagiau'n agos/yn ddiogel
- gwybod eu stop
- peidio â thynnu sylw'r gyrrwr

	• eistedd lle mae pobl eraill • peidio â rhannu cynlluniau teithio â dieithriaid.
Deilliant Dysgu 3	AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr egluro o leiaf tri risg sy'n gysylltiedig â rhannu gwybodaeth bersonol ar-lein e.e. • dwyn hunaniaeth • seiberfwlio • grŵmio ar-lein • cael ei olrhain neu ei leoli'n bersonol • risg ariannol. AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr egluro o leiaf dair cam gweithredu priodol i'w cymryd wrth ddelio â chynnwys digidol neu gyswllt annymunol, e.e. • rhwystro • tawelu • adrodd i'r safle • cymryd sgrinluniau/tystiolaeth • dweud wrth oedolyn dibynadwy • anwybyddu negeseuon • newid cyfrineiriau. AC 3.3 Rhaid i ddysgwyr gyfrannu at gynllunio i hyrwyddo diogelwch neu les ar gyfer grŵp o gyfoedion e.e. • helpu i drefnu ymgyrch neges/poster diogelwch i'r ysgol • datblygu rhestr wirio ar gyfer teithiau ysgol diogel • bod yn rhan o rota cymorth cyfoedion/gwrth-fwlio.

Maes Profiad Dysgu	Iechyd a Lles
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae perthnasoedd iach yn hanfodol i'n lles. Mae ein penderfyniadau'n effeithio ar ansawdd ein bywydau a bywydau eraill.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 4 - Unigolion iach, hyderus, sy'n barod i arwain bywydau boddhaus fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd a Digidol
Sgiliau Cyfannol	Effeithiolrwydd personol
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Yn helpu dysgwyr i feithrin y sgiliau sydd eu hangen i gadw eu hunain ac eraill yn ddiogel, sy'n cefnogi cyfranogiad hirdymor mewn dysgu, cyflogaeth, a bywyd cymunedol

Themâu Trawsbynciol Perthnasol

Thema	Rhesymeg
Hawliau dynol	Yn helpu dysgwyr i ddeall ac arfer eu hawl i ddiogelwch, amddiffyniad ac urddas yn eu cartrefi, cymunedau a gofodau ar-lein. Drwy ddatblygu'r wybodaeth a'r sgiliau ymarferol i adnabod risgiau, ceisio help, gweithredu'n gyfrifol, ac amddiffyn eu hunain a phobl eraill.

Lefel 2

Teitl yr Uned: Diogelwch Personol

Rhif Cyfeirnod yr Uned: CBM125

Lefel: Dau (2)

Gwerth Credyd: Dau (2)

Oriau Dysgu Dan Arweiniad: 20

Nod yr Uned: Datblygu dealltwriaeth dysgwyr o ddiogelwch personol gartref, yn y gymuned a'r byd ehangach, a datblygu a gweithredu strategaethau ymarferol neu gamau cadarnhaol i amddiffyn eu hunain ac eraill.

Egwyddorion Cynyddu

Cam cynnydd 5 - Gallaf ddangos dealltwriaeth o natur gymhleth perthnasoedd mewn amrywiaeth o gyd-destunau a dealltwriaeth o sut y maent yn cael eu dylanwadu gan amrywiaeth o ffactorau

Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):	Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):
1. Deall rheoli risg ac ymateb i argyfwng	1.1 Disgrifio ffactorau sy'n cyfrannu at ddamweiniau
	1.2 Esbonio pwrpas gweithdrefnau cyfathrebu brys
	1.3 Arddangos gweithdrefn ar gyfer atal niwed pellach mewn sefyllfa frys
2. Gallu dewis ac addasu strategaethau diogelwch	2.1 Cymharu mesurau diogelwch dulliau cludiant
	2.2 Asesu risgiau sy'n gysylltiedig â theithio
	2.3 Addasu strategaeth diogelwch personol
3. Gallu rheoli diogelwch gan ddefnyddio sgiliau cyfathrebu a digidol	3.1 Diffinio mathau o risgiau diogelwch ar-lein
	3.2 Datblygu strategaeth gyfathrebu ar gyfer pryder diogelwch
	3.3 Casglu tystiolaeth o gyfrannu at ganlyniadau diogelwch

Cynnwys Dangosol

Deilliant Dysgu 1	AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr ddisgrifio o leiaf tri ffactor sy'n cyfrannu at ddau fath gwahanol o ddamweiniau e.e. • Llithriadau/Bagliadau: goleuadau gwael, llawr gwlyb, llwybr anniben • Llosgiadau/Sgaldiadau: gosod hylif poeth, diffyg canolbwyntio, diffyg menig popty. AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr esbonio pwrpas o leiaf dwy brif weithdrefn cyfathrebu brys, e.e. • Pam defnyddir 999 • pwrpas rhestr cysylltiadau brys • pam na ddylid defnyddio ffôn symudol wrth gwacáu adeilad oherwydd tân • pwrpas Man Ymgynnull Tân. A.C. 1.3 Rhaid i ddysgwyr ddangos gweithdrefn ddiogel i atal pellach niwed mewn senario frys e.e. • diffodd y cyflenwad trydan • ynysu'r perygl yn ddiogel • dilyn cyfarwyddiad cymorth cyntaf sylfaenol e.e. rhoi pwysau ar friw neu godi aelod.
Deilliant Dysgu 2	AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr gymharu mesurau diogelwch a diogeledd dau ddull trafnidiaeth gyhoeddus gwahanol e.e. Bws neu Drên: goleuadau, presenoldeb staff, teledu cylch cyfyng, gorlawnedd, botymau brys, amseroedd teithio. AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr asesu tri risg bosibl sy'n gysylltiedig â theithio i le anghyfarwydd e.e. • colli'r ffordd • bod yn hwyr • diffyg gwybodaeth/staff lleol • cludiant yn canslo • rheoli eiddo personol mewn torf, signal ffôn gwael. AC 2.3 Rhaid i ddysgwyr addasu strategaeth diogelwch bersonol i weddu i sefyllfa gymdeithasol neu gyhoeddus newydd e.e. • addasu strategaeth ar gyfer ymdrin â dieithriaid (o'r stryd i blatfform gemau ar-lein) • addasu diogelwch teithio (o fws tawel i faes awyr prysur).

Deilliant Dysgu 3	AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr ddiffinio o leiaf tri math gwahanol o risgiau diogelwch ar-lein e.e. • Gwe-rwydo • Trolïo • Seiberfwlio • Grŵmio Ar-lein • Dwyn Hunaniaeth AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr ddatblygu strategaeth gyfathrebu ar gyfer ymateb i bryder diogelwch neu les cymhleth e.e. • pwy i ddweud wrthynt (oedolyn dibynadwy, yr heddlu, adroddiad ar-lein) • pa fanylion i'w cofnodi • sut i siarad/ysgrifennu'n glir ac yn bwylllog am y mater. AC 3.3 Rhaid i ddysgwyr gasglu o leiaf tri darn o dystiolaeth o gyfrannu at ganlyniad diogelwch cadarnhaol i eraill e.e. • cofnod o gyfranogiad mewn rhaglen mentora cyfoedion • llun o boster diogelwch a grëwyd a'i ddosbarthu ganddynt • dystiolaeth athrawon o adrodd ar risg bosibl e.e. pryder seiberfwlio neu glo wedi torri.
-------------------	---

Maes Profiad Dysgu	Iechyd a Lles
Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig	Mae perthnasoedd iach yn hanfodol i'n lles. Mae ein penderfyniadau'n effeithio ar ansawdd ein bywydau a bywydau eraill.
Perthnasol i'r Pedwar Diben	Diben 4 - Unigolion iach, hyderus, sy'n barod i arwain bywydau boddhaus fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas
Sgiliau Trawsgwricwlaidd	Llythrennedd a Digidol
Sgiliau Cyfannol	Effeithiolrwydd personol
Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd	Yn helpu dysgwyr i feithrin y sgiliau sydd eu hangen i gadw eu hunain ac eraill yn ddiogel, sy'n cefnogi cyfranogiad hirdymor mewn dysgu, cyflogaeth, a bywyd cymunedol

Themâu Trawsbynciol Perthnasol

Hawliau dynol	Yn helpu dysgwyr i ddeall ac arfer eu hawl i ddiogelwch, amddiffyniad ac urddas yn eu cartrefi, cymunedau a gofodau ar-lein. Drwy ddatblygu'r wybodaeth a'r sgiliau ymarferol i adnabod risgiau, ceisio help, gweithredu'n gyfrifol, ac amddiffyn eu hunain a phobl eraill.
---------------	---